

Notitie Dorpsraad Muiderberg in het kader van het project.

“Aan de Gooise Kust”

Inleiding

Eind 2017 is er een Economische Visie 2040 voor de gemeente Gooise Meren opgesteld. In deze visie kwam o.a. naar voren dat bevordering van recreatie en toerisme, ook in de kuststrook, een kans zou kunnen bieden op een verdere economische ontwikkeling van de gemeente. Dit was mede gebaseerd op plannen van ondernemers die al enige jaren bezig bleken te zijn met projecten voor op of langs de kust. Die uitgelekte plannen zorgden voor grote commotie binnen de betrokken kernen. Mede hierdoor kwam de gemeente tot het inzicht dat er eerst een visie op de ontwikkeling van die kust moet zijn voordat je over welke plannen dan ook een oordeel kunt vellen.

Met dit doel is begin 2019 het project “Aan de Gooise Kust” gestart. In dit project beoogt de gemeente samen met alle betrokkenen (inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties als GNR, Natuurmonumenten etc.) een plan te ontwerpen dat richting moet geven aan welke ontwikkelingen de komende 20 jaar moeten worden ondersteund en welke niet.

De eerste fase van het project was het inventariseren van zoveel mogelijk ideeën, wensen en mogelijkheden, waarbij de gemeente ondersteund werd door het bureau Land-ID. Dit heeft geleid tot een eerste rapportage waaruit duidelijk wordt dat vooral de diversiteit van de Gooise kust zeer wordt gewaardeerd. Mensen willen de rust en natuur bewaren en zo mogelijk versterken en vinden de Gooise kust alleen geschikt voor kleinschalige dagrecreatie. Als die al gestimuleerd moet worden dan alleen op plaatsen waar al recreatie is, dus de huidige strandjes en jachthavens. De balans tussen rust en drukte moet nadrukkelijk bewaard worden.

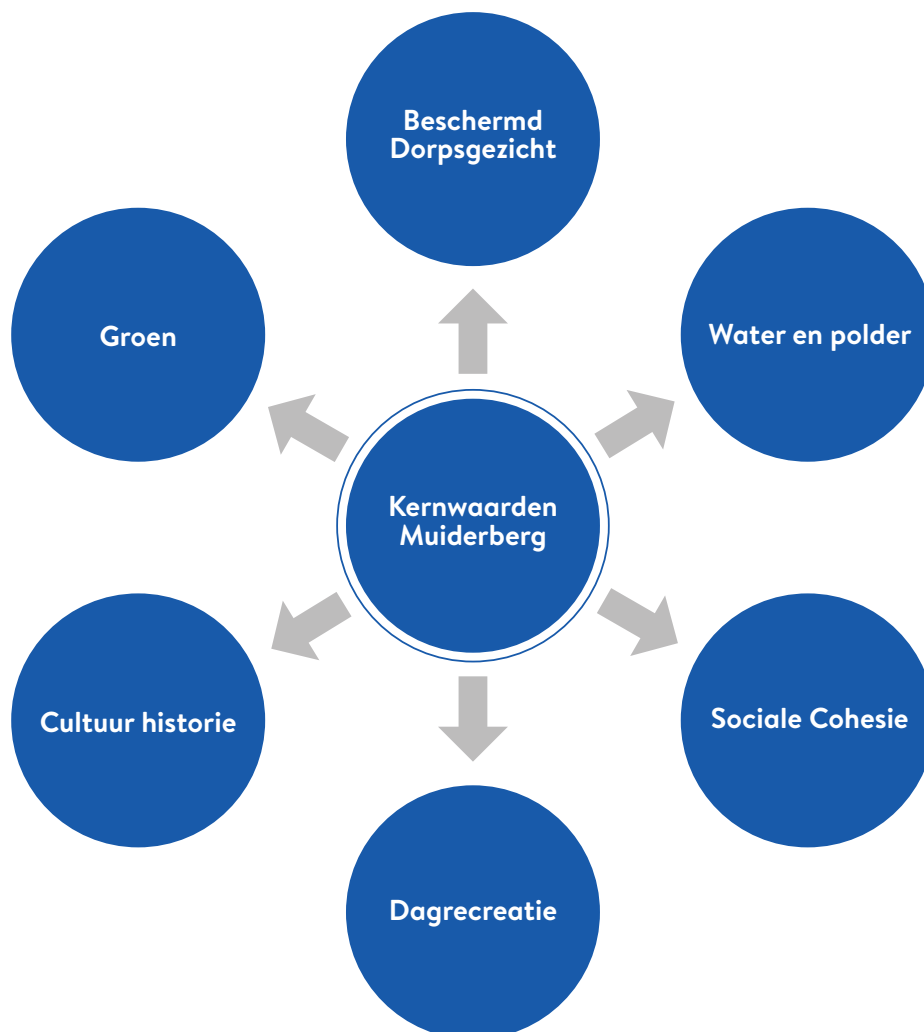
In de tweede fase, die half oktober 2019 is gestart, zal een visie ontwikkeld en op papier gezet worden, weer met participatie van alle betrokkenen. Hiervoor heeft de gemeente de hulp van twee bureaus ingeroepen (OKRA en Identity Matching Academy). Deze visie moet maart 2020 klaar zijn om aan de gemeente te kunnen worden aangeboden zodat de gemeenteraad hierover zomer 2020 een besluit kan nemen. Pas daarna kan bezien worden welke plannen en ontwikkelingen passen bij het zo gewaardeerde karakter van de Gooise Kust.

Gezien het belang van dit onderwerp en de betrokkenheid van veel dorpsgenoten heeft het bestuur van de Dorpsraad gemeend een notitie voor dit project te moeten opstellen waarin getracht wordt de wensen en belangen van alle Muiderbergers ten aanzien van de kustlijn en de plaats van Muiderberg daarin, zo goed mogelijk te verwoorden.

Kernwaarden Muiderberg

Muiderberg is een dorp met ongeveer 3000 inwoners met een erg prettig woon- en leefklimaat, demografisch vergelijkbaar met andere dorpen op beperkte afstand van Amsterdam zoals Ransdorp. Er is een grote sociale cohesie en een bloeiend verenigingsleven waaronder een groot aantal sportverenigingen. De lokale middenstand speelt hierbij een belangrijke rol.

Muiderberg is een van de drie kernen van de gemeente Gooise Meren die gelegen is aan de kust van de vroegere Zuiderzee, daarna IJsselmeer en nu Gooimeer en IJmeer. Deze kust is bijzonder en divers en op een aantal plekken nog ongeschonden. Je vindt hier historisch waardevolle oude zeedijken, klifkusten, weidse uitzichten, rust, duisternis, verschillende habitats met bijzondere dieren en planten. Het kustwater en de kustlijn vallen grotendeels onder de bescherming van Natura 2000 door de belangrijke (water)vogelgebieden en visgronden. Het landelijk kustgebied hoort op veel plekken bij het Nederlands Natuur Netwerk (NNN), met weidevogelgebieden en wetlands. De Waterlandtak bij Muiden (ontstaan door de verbreding en verlegging van de A1) is bovendien de belangrijkste verbinding tussen het IJsselmeer en het Naardermeer.

Muiderberg is een kleinschalig, groen dorp met grote cultuurhistorische en natuurwaarden. Vanaf de oude zeedijk tussen Muiden en Muiderberg is er een weids uitzicht op enerzijds het water van het IJmeer en anderzijds de polder tussen Muiden en Muiderberg. De forten en dijken in de polder zijn onderdeel van de Hollandse Waterlinie. Komende vanaf de Googweg zie je de karakteristieke gradiënt van het lage polderlandschap, ontstaan door afgravingen, naar het op een stuwwal gelegen Muiderberg. Het groene karakter van het dorp met de Brink midden in het dorp en met twee bossen bij binnenkomst (Echobos en Kocherbos, overblijfselen van oude buitenplaatsen) is uniek. Ook de twee nog in gebruik zijn de begraafplaatsen (de Joodse Begraafplaats en de Algemene) zijn zeer karakteristiek voor het dorp, de rust en ruimte. In het dorp staan aan aantal monumentale gebouwen zoals het Rechthuis, de Kerk aan Zee en Villa Flevorama, alle rijksmonumenten.

Muiderberg heeft haar eigen identiteit als badplaats met een karakteristieke kustlijn met strandjes, ligweiden en strandhoofden. De kust van Muiderberg is door het ondiepe water erg geschikt voor kleinschalige dagrecreatie, prima voor families met kinderen. Daardoor is het water ook zeer in trek bij niet-gemotoriseerde waterrecreanten zoals zeilers (de haven biedt ook plaats aan een hoeveelheid catamarans), surfers en kitesurfers, met zeilscholen voor deze takken van watersport. De kleine haven, in eerste instantie bedoeld voor inwoners van Muiderberg, past perfect bij deze activiteiten. Ook het strandpaviljoen De Zeemeeuw is een belangrijk onderdeel van de aantrekkingskracht van het strand.

Bedreigingen

Muiderberg is een groene enclave in het open weidelandschap aan het IJmeer in de drukke Randstad. Van vele kanten zijn er bedreigingen voor het unieke karakter van ons dorp:

- Vanuit Amsterdam rukt de bebouwing van het open landschap op. Naast IJburg wordt ook de polder tussen Weesp en Muiden volgebouwd. In Muiden wordt de nieuwbouwwijk De Krijgsman ontwikkeld. Door beide nieuwbouwwijken verdwijnt het open polderlandschap in de driehoek Weesp, Muiden, Diemen.
- De Metropool Regio Amsterdam heeft als een van de hoofddoelstellingen in de Strategische Agenda “Toerisme in de MRA 2025” dat het aantal van de internationale bezoekers aan Amsterdam, dat in 2025 ook een bezoek brengt aan een andere locatie binnen de metropoolregio, met 67% is gestegen t.o.v. 2015. De Regio Gooi- en Vechtstreek wil volgens de Regionale Economische Uitvoeringsagenda 2016 van harte meewerken aan dit Project ‘Amsterdam bezoeken, Holland Zien’ waarmee ook het bezoek aan de Gooi- en Vechtstreek gepromoot wordt onder de titel “Castles and Gardens”. Het is zeer de vraag of dit voor onze regio wel de gewenste ontwikkeling is, ook in het licht van de algemene discussie over de negatieve effecten van overtoerisme.

- De stad Almere is een van de grootste groeiregio's van Nederland. Dat is vanaf de kust van "het oude land" dan ook zeer goed waarneembaar door het grote aantal hoogbouwflats dat aan de overkant verschijnt. Al kan een skyline mooi zijn, ook dit beïnvloedt het uitzicht over het IJsselmeer en vermindert de duisternis die vroeger over het meer lag in de nacht.
- Almere wil bovendien het evenementenstrand bij Almere Poort verplaatsen richting Muiderberg na opspuiten van een groot deel van de baai. Het feit dat op het nieuwe evenementenstrand blijvende faciliteiten voor het houden van evenementen gepland zijn biedt de mogelijkheid voor het sterk uitbreiden van het aantal evenementen met bijbehorende geluidsoverlast voor Muiderberg.
- En die geluidsoverlast bestaat al in Muiderberg: door overvliegend luchtverkeer op weg naar Schiphol bij sterke westenwind, door het geluid van de auto's op de A1 en A6 (vooral ook op de Hollandse Brug!). Gezien de prognoses voor de komende jaren (mogelijke uitbreiding van het aantal vluchten op Schiphol, opening vliegveld Lelystad, sterke toename autoverkeer op de recent verdubbelde A1 en A6, toename aantal treinen op spoorlijn naar Almere) zal de geluidsoverlast zonder passende maatregelen alleen maar toenemen.

Visie Dorpsraad

Uit alle gesprekken en interviews komt naar voren dat Muiderbergers zeer hechten aan het groene en kleinschalige karakter van ons Brinkdorp. Men wil geen grootschalige ontwikkeling van de kust of een nieuwbouwwijk, zeker niet met flats. Muiderberg wil graag een dorp blijven met een grote sociale cohesie, met zorg voor elkaar en voor de natuur om ons heen. Plannen die niet met deze identiteit sporen worden al vlug als bedreigend ervaren. Typerend voorbeeld daarvan was het plan om strandhuisjes te gaan bouwen op het Muiderbergse strand, dat geleid heeft tot een petitie die meer dan 2000 maal ondertekend is en tot een Kustmanifest van zeer betrokken dorpsbewoners.

Van groot belang is de rust en ruimte in de omgeving van Muiderberg: de uitzichten op het IJmeer en de polder zijn een essentieel onderdeel van onze kust. Ook voor watersporters is de weidsheid van het meer een belangrijk punt. Dat past ook prima bij de belangrijke rol van delen van het meer als rust- en overwinterplaats voor vogels (Natura 2000 gebied).

Het contrast tussen het besloten dorp en het open weideland is uniek en moet bewaard blijven inclusief de overgang van laag weidegebied naar het op de stuwwal gelegen dorp. Ook de monumentale gebouwen en cultuurhistorisch belangrijke ruimtelijke indeling van het dorp mogen niet aangetast worden.

Het groene karakter met de twee bospercelen bij de entree van het dorp, de Brink en de begraafplaatsen en de vele grote en groene tuinen van dorpsbewoners geven het dorp een zeer gewaardeerd, rustiek karakter. Dit kan nog versterkt worden door ook aan de oostzijde een groene entree te maken en door het onderhoud van dit groen, met name dat van de bospercelen en de vele bomen te optimaliseren. Voor het Echobos heeft de gemeente samen met Groen Muiderberg en de Dorpsraad een beheerplan gemaakt, gericht op vergroten van de biodiversiteit en recreatief gebruik van de bewoners. Voor het Kochterbos, dat inmiddels in bezit is van een stichting namens de hockeyclub, wordt een beheerplan gemaakt. Het strand is de plaats voor kleinschalige dagrecreatie voor families en voor watersportliefhebbers zowel zeilers als surfers en kitters. Niemand zit te wachten op een vaargeul naar het haventje voor motorjachten of op bebouwing van het strand. Wel kunnen de faciliteiten voor de bezoekers verbeterd worden door bijvoorbeeld de aanleg van een of twee toiletgebouwen aan de buitenzijde. Het onderhoud van de strandjes (schoonhouden van het zand en het snel opruimen van aangespoeld fonteinkruid) zal de nodige aandacht blijven vragen van betrokken ondernemers en gemeente.

Wat veel beter zou kunnen is bezoekers verleiden om ook kennis te maken met het mooie achterland van Muiderberg: de Hollandse Waterlinie, het Naardermeer en de bossen en hei van het Gooi liggen op fietsafstand. Daartoe zouden de faciliteiten in het dorp verbeterd moeten worden: een fietsenmaker waar je ook (elektrische) fietsen kunt stallen en huren, goede informatie voor mooie wandel- en fietstochten (niet de onleesbare en breekbare paaltjes die er nu staan), een café annex lunchroom voor een welkome rustpauze zouden allemaal een verrijking voor het dorp zijn. Voor die bezoekers die een nachtje of twee willen blijven zou een camperplaats op het P&R terrein bij de A6 een optie zijn naast mogelijk “Kamperen bij de boer” in de Noordpolder. Ook de huidige middenstand ziet deze mogelijkheden als kansen om ons dorp aantrekkelijker te maken zonder grootschalige plannen die niet bij Muiderberg passen. Meer informatie over al deze mogelijkheden helpt ook bij aan het aantrekkelijker maken van Muiderberg voor dagrecreanten. Een presentatie/app over de geologie, geschiedenis en natuur van Muiderberg kan hierbij zeker helpen.

Kansen en wensen

De gesprekken met bewoners en andere belanghebbenden hebben een scala aan wensen en kansen maar ook ontwikkelingen die beslist onwenselijk worden geacht, opgeleverd. Het bestuur van de Dorpsraad heeft hier een overzicht van ook door hen ondersteunde items van gemaakt, voor het gemak onderverdeeld in water, strand, dorp en omgeving. Bij de genoemde wensen voor de omgeving moeten die vanzelfsprekend afgestemd worden met de bewoners aldaar (Muiden en Naarderbos).

Water:

- Respecteer de Natura 2000 en NNN gebieden.
- Behoud het weidse uitzicht over het IJmeer, geen nieuwe eilanden.
- Geen zwembad in het meer.
- Scheid het gedeelte wat voor kitters/surfers bedoeld is van het gedeelte voor strandrecreatie en respecteer de delen van de kust met natuurwaarde gebieden.
- Het bestaande haventje hoeft niet uitgebreid te worden, het voorziet zo al in de behoefte van zeilers uit de nabije regio; er is ook geen vaargeul nodig voor motorboten.
- Zoek een oplossing voor het fonteinkruid, met in acht neming van de natuur en zo dat er voldoende open water blijft voor badgasten en zeilers
- Stel een gedragscode op voor de bestaande eilanden en handhaaf die (Staatsbosbeheer)

Strand:

- Behoud het karakter van kleinschalige dagrecreatie.
- Zorg voor een goed onderhoud van het strand (schoon zand, opruimen fonteinkruid), dit geldt ook voor de kleinere strandjes.
- Bouw extra toiletfaciliteiten, bij voorkeur aan beide uiteinden van het strand en aan de binnenkant van de dijk(niet op het strand).
- ontwikkel de oostzijde van het strand meer door bij voorbeeld (natuurlijke) speel- of sporttoestellen aan te brengen.
- Onderzoek de mogelijkheid voor het aanbrengen van een of twee vogelobservatie plaatsen
- Zorg voor goed onderhoud van de rietlanden aan de groene buitenzijdes van het strand.
- Maak het Klein Krabbehoofd ook onderdeel van NNN 2000.
- Zoek een oplossing voor de parkeerproblematiek op heel drukke dagen, bij voorbeeld door parkeren op parkeerplaats P3 in het Naarderbos en aansluitend elektrisch vervoer naar het strand.
- Zoek ook een oplossing voor de parkeerproblematiek van de surfers/kitters en zorg dat ze niet meer op het strand en de dijk kunnen parkeren
- Beperk de toegang van auto's tot het strand tot gemeentewerkers en eigenaren van bootjes die in de haven liggen
- Maak het P&R terrein bij de Hollandse Brug geschikt voor een beperkt aantal campers
- Laat de Stichting Strandrecreatie Muiderberg de faciliteiten van de Zeemeeuw als horecaonderneming optimaal blijven benutten, passend bij de schaal van het dorp

Dorp:

- Behoud het groene karakter van het dorp door goed onderhoud van de Brink, het Kocherbos en het Echobos, het Voorland en al het andere openbare groen.
- Ontwikkel een groene entree van het dorp aan de oostzijde door het 500 bomenplan uit te breiden met een groene corridor van Voorland door de polder naar Kocherbos.
- Koester en bescherm de plaatselijke middenstand o.a. door behoud van het vrij parkeren in het dorp en bij werkzaamheden in de Dorpsstraat te zorgen voor toegankelijkheid van de winkels.
- Verbeter de faciliteiten voor wandelaars en fietsers door duidelijke bewegwijzering en informatievoorziening, vooral ook voor verbinding met het achterland (Naardermeer, hei en bos).
- Bevorder de terugkomst van een fietsenmaker in het dorp inclusief fietsverhuur/ oplaadmogelijkheden.
- Bevorder de vestiging van een café annex lunchroom in het dorp in een van de leegstaande horecapanden.

Omgeving:

- Zorg voor een integrale handhaving van de kustlijn, geen extra buitenhavens of bebouwing.
- Behoud hierbij de zeeverende dijk tussen Muiden en Muiderberg in de huidige vorm.
- Verbeter de voorlichting over de Hollandse Waterlinie (app.), mogelijk in combinatie met specifieke uitkijpunten.
- Onderzoek samen met betrokken ondernemers de mogelijkheid van “kamperen bij de boer” in de Noordpolder (niet een het jaarrond stacaravanpark).
- Leg een ruitplan aan van de manege naar het Voorland via de aan te leggen groene corridor onder aan de spoorlijn.
- Geef het terrein van de golfclub Naarderbos weer terug aan de natuur en maak er een goed beheerplan voor (parklandschap of wilde natuur).
- Maak het kleine strandje in het Naarderbos weer geschikt voor kleinschalige dagrecreatie (strand schoonhouden, water schoonhouden (algengroei!), kleinschalige horeca).
- Zorg ook in de andere kernen van Gooise Meren voor optimale faciliteiten voor wandelaars en fietsers en kleinschalige dagrecreatie (bewegwijzering, fietsverhuur etc.).
- Verbeter de bereikbaarheid van Muiderberg (en andere kernen van Gooise Meren aan het water) met het Openbaar Vervoer.
- Maak regels voor het gebruik van AirBnb voor de hele gemeente Gooise Meren.

Conclusie

De Dorpsraad hecht, net als de inwoners van Muiderberg, heel veel belang aan het kleinschalige, dorpse karakter van ons dorp. Nieuwe ontwikkelingen moeten dan ook altijd passen bij de schaal en identiteit van Muiderberg en het Gooi, zeker omdat om ons heen de schaalvergroting van Amsterdam en Almere zo duidelijk waarneembaar is. Dat betekent niet dat Muiderberg een afgesloten enclave moet zijn waar nooit meer iets verandert.

Maar nieuwe initiatieven moeten passen bij het dorp en bij de ambities van de daar wonende en werkende mensen. Wij willen geen Volendam of Zandvoort worden maar Muiderberg blijven, een Brinkdorp aan een groene kust dat niet overspoeld wordt door toeristen. Muiderberg is nu al aantrekkelijk voor bezoekers: voor wandelaars en fietsers, voor gezinnen met kinderen en voor mensen die van natuur en rust en stilte houden. Als wij voor die bezoekers de faciliteiten kunnen verbeteren moeten we dat niet nalaten. Dit past ook goed bij de plannen van de andere kernen in Gooise Meren en bij die van de andere Gooise gemeenten. Elke kern en gemeente langs de kust van Diemen tot aan de Stichtse Brug geeft invulling aan de plannen voor die kust volgens de lokale ambities. Die ambities kunnen en mogen verschillen, zo heeft Huizen veel meer ambities op het gebied van toerisme en recreatie. Als deze plannen in goede samenspraak tot stand komen kunnen ze gezamenlijk een versterking zijn voor de al aantrekkelijke en diverse kuststrook.

Voor Muiderberg betekent dat in de woorden van een van onze plaatselijke middenstanders:

“Als mensen een dagje in Muiderberg op het strand hebben gezeten of hier in de buurt gefietst hebben moeten ze ’s avonds zeggen: wat een leuk dorp is dat Muiderberg, daar wil ik nog wel eens naar toe. En als dat dan wat meer dagrecreatie oplevert is dat goed voor mij en het dorp maar dit wil ik niet als het ten koste gaat van de identiteit en saamhorigheid van Muiderberg”

Literatuur

- Gemeente Gooise Meren: Economische visie Gooise Meren 2040, 2017
- Regio Gooi en Vechtstreek: Regionaal Economische Uitvoeringsagenda 2016, 2016
- Dorpsraad Muiderberg: Dorpsvisie inclusief actieagenda maart 2018
- Land ID : Rapport inventarisatiefase Aan de Gooise Kust, 2019
- MRA: Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025, 2017
- Regio Gooi en Vechtstreek: Landschapsbeeld-Gooi-en-Vechtstreek, 2018
- IMOSS: Ruimtelijke visie Muiderberg, 2008
- Thijn Westerman, Jos Glansbeek en Marianne den Hartog: Kustmanifest 2019
- In opdracht Ministerie van Verkeer en Waterstaat: Agenda IJsselmeergebied, 2018
- De Amsterdamse Scheggen Manifest, 2019
- Prof. Dr. Frits Palmboom: 10 Gouden regels voor het IJsselmeergebied, 2017
- Provincie Noord Holland: Visie op waterrecreatie in Noord-Holland 2030, 2016

Met hartelijke dank aan Thijn Westerman, Fabian Schulting, Jos Gunneweg, Ted Wevers en Annemiek Hermans.

Illustratie cover: “Naar een goede balans “, Reinier Gadellaa.
Foto's van Fabian Schulting en Jos Gunneweg.

Dorpsraad Muiderberg/LI/Januari 2020